

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שישי כ' בתמוז תשע"ד

בס"ד

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

מגילה - ז'

1. אסתר בקשה מחכמים 'קבעוני לדורות' ולא הסכימו חכמים. מדוע, וכיצד לבסוף נענתה?

א. שמא יעורר קנאה באומות. שלחה להם שכבר כתבוה בספר דברי הימים למלכי מדי ופרס.

ב. שלחו לה 'הלא כתבתי לך שלישים' רק ב-3 מקומות יש להזכיר מלחמת עמלק ולא ב-4. עד שמצאו מקור שמוטר 'כתוב זאת' - 'בספר'. ונחלקו תנאים בפסוק זה: ר' יהושע: 'כתוב זאת' - שמות. 'זכרון' - דברים. 'בספר' - נביאים. ר"א המודעי: ... 'בספר' - מה שכתוב במגילה.
2. גזרו חכמים על כתבי הקודש שיהיו מטמאין את הנוגע בה לפסול תרומה. האם חמש מגילות בכלל גזירה זו? ומהם הדעות שמצינו בזה? שמואל: אסתר אינה מטמאה - ואע"פ ש'אסתר' נאמרה ברוח הקודש, נאמרה להקרא ולא להכתב. ולתנאים בברייתא - מטמאה את הידים. לר"מ: קהלת אינו מטמא. שיר השירים מחלוקת ב"ש וב"ה. לר' יוסי: שיר השירים מטמא. קהלת מחלוקת. לר"ש: קהלת מקולי ב"ש וחומרי ב"ה. והשאר מטמאין. לר"ש בן מנסיא: קהלת אינו מטמא כיון שהוא חכמת שלמה, אך חכמים הוכיחו מכך שלא נכתבו 3000 המשלים, שברוח הקודש.
3. הובאו בגמרא כמה דעות - מניין מוכרח שמגילת אסתר נאמרה ברוח הקודש, ואמר רבא שעל כולם יש פירכא מלבד מראיתו של שמואל. אלו הם? ר"א - ויאמר המן בלבן למי יחפוץ המלך וכו' - ופרכינן, שהרי לא היה חשוב ממנו ואם האריך המן ב"ביאו לבוש מלכות וכו' בהכרח שנתכוון לעצמו. ר"ע - '... נושאת חן בעיני כל רואיה' - ופרכינן שיתכן שידעו זאת ממה שמצינו שכל אחד ואחד נדמתה לו כאומתו. ר"מ - 'וידוע הדבר למרדכי' ובהכרח ברוח הקודש. ופרכינן שיתכן שידע כיון שהבין טרשית כדאמר ר"ח בר אבא. ר"י בן דורמסקית - 'ובבזה לא שלחו ידם' ומניין יודעים על בני המדינות הרחוקות. ופרכינן: שיתכן ששלחו שלוחים מכל המדינות להודיע לאחשו' שמואל - 'קימו וקיבלו' קימו למעלה מה שקיבלו למטה. ואמר עליו רבינא: מה שאומרים האנשים, טוב גרעין אחד של פלפל חריף מסל מלא דלועים עוד ראיות של אמוראים - א. 'וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים' ומניין יודעים. ב. 'וזכרם' לא יסוף מזרעם.
4. שנה רב יוסף: משלוח שתי מנות לאדם אחד, ושתי מתנות לשני אביונים. אלו מעשים מצינו בענין משלוח מנות וסעודות פורים?

א. ר' יהודה נשיאה שלח לר' אושעיא 'עגלא תילתא' וחבית יין. שלח לו חזרה ר' אושעיא 'קימת בנו רבינו משלוח מנות איש לרעהו'.

ב. רבה שלח בידי אביו עבור מרי בר מר שק תמרים וכוס קמח מחיטים קלויות. ואמר אביו, רבה כמו בן כפר שאע"פ שמלך שולח דברים פשוטים לאחמ"כ שלח שק מלא זנגויל לרבה ואמר בודאי יאמר רבה, אני שלחתי לו מתוקים והוא שולח לי חריפים. ואמר אביו שהיה יוצא מבית רבה שבע ואעפ"כ אכל בבית בבית מרי 60 מיני תבשילין. כדאמרי אינשי - 'רעב עני ואינו יודע' ודבר מתוק נאכל אף לאדם שבע'.

ג. אביו ור"ח בר אבין היו מחליפים סעודותיהם ובזה יצאו יד"ח משלוח מנות.

ד. אמר רבא חייב אדם להשתכר בפורים עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי.

ה. רבה שחט את ר' זירא בשכרותו בסעודה, למחר בקש רחמים והחיהו, בשנה הבאה לא רצה לסעוד עמו דלא בכל שעה מתרחש כזה נס.

ו. אמר רבא - אין יוצאין בסעודה בלילה - 'ימי משתה ושמחה' תלמידי רב אשי איחרו בפורים לבא לביהמ"ד, שאל אמימר מדוע לא עשו הסעודה אתמול? ענה לו רב אשי את דברי רבא שאין יוצאין בלילה. שנה אמימר דין זה 40 פעמים עד שנדמה לו כמנוח בכיסו.
5. אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש שהותר ביו"ט. מה הדין ב'מכשירי אוכל נפש'? מצינו מחלוקת בברייתא. ת"ק אוסר - 'הוא' ולא מכשיריו. ר' יהודה מתיר 'לכם' לכל צרכיכם. ולת"ק 'לכם' ממעט לעכו"ם ולכלבים. ולר' יהודה 'הוא' אוסר מכשירין שאפשר לעשותן מעיו"ט. ומשנתנו כתנא קמא.
6. אין חילוקי דינים בין שבת ליוה"כ אלא שבשבת המזיד נידון בידי אדם. וביה"כ בכרת. משמע שהמדליק גדיש חבירו בשניהם יפטר. כשיטת מי? שיטת ר' נוחניא בן הקנה: כשם שבשבת המתחייב מיתת ב"ד פטור מתשלומין, כך ביה"כ המתחייב כרת פטור מתשלומין.
7. ר' חנניה בן גמליאל: חייבי כרתות שלקו נפטרו מהכרת "ונלקה אחיך לעיניך" כיון שלקה הרי הוא כאחייך. וחלוקין עליו חבריו, מה הראיה ממשנתנו לחבריו? מכך ששינינו שיהיה זדונו בכרת ואם במלקות נפטר מכרת אף הוא זדונו בידי אדם. ודחו הראיה: א. שמשנתנו בשיטת ר' יצחק שאין מלקות לחייבי לכריתות ונלמד מ'אחותו'. ב. אע"פ שאם התרו ילקה ויפטר מכרת, עדין עיקר זדונו בכרת.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)